

Fritidspædagogisk vision – UngiAarhus

Handlinger til understøttelse
af ny vision for **UngiAarhus**

Indledende bemærkninger

I arbejdet med den fritidspædagogiske vision for UngiAarhus var der i april – juni 2020 nedsat fem arbejdsgrupper. Grupperne havde til opgave at undersøge og komme med anbefalinger til en visionær nyorientering af UngiAarhus' arbejde med børn og unge inden for fem visionstemaer:

- **UngiAarhus for Alle**
- **Medborgerskab, handlekraft og samskabelse**
- **Overgange**
- **Udsatte og sårbare børn og unge**
- **Børn og Unge med psykisk og/eller fysisk funktionsnedsættelse.**

Arbejdsgrupperne udarbejdede en række anbefalinger til konkrete handlingsforslag, der skal understøtte, at visionen og nyorienteringen udleveres i praksis. Handlingskataloget er en sammenskrivning af de fem arbejdsgruppers forslag til handlingsrettede initiativer.

Handlingskataloget for UngiAarhus har indgået i den inddragende proces med bestyrelser, medarbejdere, ledere og faglige organisationer. Der er ligeledes foretaget justeringer på baggrund af tilbagemeldinger i høringen om vision for UngiAarhus.

I forlængelse af byrådets beslutning skal der ske en nærmere konkretisering og kvalificering af handlingsforslagene i dialog med relevante parter og interessenter i forhold til udmøntningen af de enkelte forslag.

Handlingsforslag

Alle børn og unge i UngiAarhus skal opleve sig selv som medskabere og handlekraftige i eget liv

Arbejdet med børn og unge og deres demokratiske dannelse, medborgerskab samt deres mod til at møde samfundet og det at være handlekraftig og aktør i eget liv har siden grundlæggelsen af ungdomsskolerne og fritids- og ungdomsklubberne været et kardinalpunkt og fundament for områdets fokus på at skabe positive (lærings)fællesskaber og deltagelsesbaner.

Dette fundament står UngiAarhus fortsat på, men handlingsforslagene er udtryk for, at det er et område, hvor UngiAarhus som organisation med et fagligt afsæt i fritids- og ungdomspædagogikken skal stille sig endnu mere på tærerne for at lykkes. Det er i dette arbejde, at UngiAarhus kan gøre en forskel for alle børn og unge, uanset baggrund og livssituation. Derfor er der behov for at nyorientere den fælles faglige praksis og skabe et fælles fagligt mindset på tværs af UngiAarhus.

Handlingsforslag

Beskrivelse af handlingsforslaget

Faglig nyorientering af den fritidspædagogiske praksis – fra medlem til aktiv deltager

Der udarbejdes et fælles kompetenceudviklingsforløb og arbejdes med lokal kapacitetsopbygning, hvor medarbejdere og ledere i UngiAarhus' forskellige arenaer får kompetencer til at arbejde differentieret med børn og unge, hvor man både anvender kompetencer i forhold til at skabe struktur og planlægge aktiviteter og samtidig bringer kompetencer i spil, som knytter sig til at være "rejsevejleder", der understøtter børnene og de unges eksperimenter, selvafrøvning mv. Her lægges også vægt på, at UngiAarhus har mere fokus på projektarbejdsformer på fritids- og ungdomsskoleområdet, hvor deltagernes bidrag til samfundet, læringsmiljøet, kammeratskabsgruppen og deres interesser og passioner er vigtige elementer (positive deltagelsesbaner). Der igangsættes herunder et tværgående arbejde for at skabe et fælles fagligt sprog for det fritids- og ungdomspædagogiske arbejde. Dette skal sikre et fælles fagligt afsæt for medarbejdere og fritids- og ungdomspædagogikken på tværs af klub, legeplads og ungdomsskole.

Deltagelsesbudgetter til senaterne

UngiAarhus afsætter midler til deltagelsesbudgetter til de fem senater, som senaterne kan prioritere. Prioriteringen kan ske med afsæt i senaternes egne ideer, projekter, events og lignende, som de ønsker at realisere, men det kan også ske i dialog med børn og unge i de lokale klubber og skoler. Ambitionen er at skabe synlighed omkring senaternes arbejde for alle børn og unge og at understøtte børn og unge i handlekraft.

Børn og Unge sætter fokus på medborgerskab i uge 40

Børn og Unge træffer beslutning om en fælles uge, eksempelvis uge 40, hvor der er valg til Børn og Unge-byrådet. I denne uge er der et fælles fokus på arbejdet med medborgerskab, handlekraft og samskabelse. Ugen går på tværs af skoler, SFO'er, klubber, legepladser og ungdomsskoler.

Børn og Unge-byrådet som en naturlig del af samfundsfagsundervisningen i folkeskolen

Forslaget understøttes ved, at der udarbejdes et undervisningsmateriale til samfundsfag om arbejdet i senaterne og Børn og Unge-byrådet. Dette udviklingsarbejde skal ske i samarbejde mellem forvaltningen, UngiAarhus og samfundsfaglærere fra folkeskoler/privatskoler.

Børn og unge og deres forældre som medskabere af positive digitale fællesskaber og videnskompetencer

UngiAarhus udarbejder en fælles strategi for (og viden om), hvordan UngiAarhus i den daglige praksis kan:

- Inddrage børn og unge i udarbejdelsen af informationsmateriale til andre børn og unge om temaet 'digitale fællesskaber og digital adfærd' – ung til ung.
- Arbejde systematisk med at inddrage de unges digitale kompetencer, når man laver arrangementer, formidler aktiviteter mv.
- Arbejde systematisk med forældresamarbejdet om temaet 'digitale fællesskaber og digital adfærd' med henblik på at diskutere og samarbejde om børn og unges færden i den digitale verden.

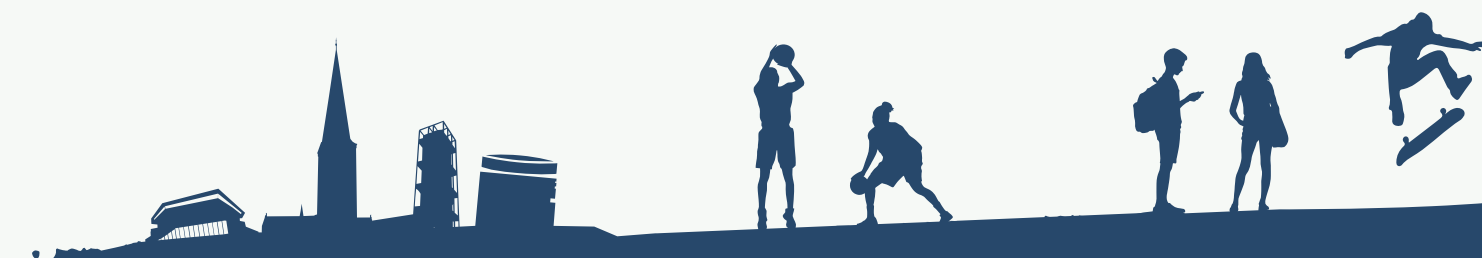
Anbefalingerne fra det §17,4-udvalg, som byrådet har nedsat med fokus på børn og unges digitale liv, inddrages i dette arbejde, hvor der bl.a. er en særlig opmærksomhed på vanedannende design/adfærdsdesign i apps, spil og sociale medier målrettet børn og unge.

Styrket fokus på at motivere unge til at opdage udviklings- og uddannelsesmuligheder i forlængelse af digitale interesser og kompetencer

Den digitale verden giver børn og unge muligheder for at tilegne sig viden og blive nysgerrige og dygtiggøre sig gennem interesser og fællesskaber. UngiAarhus vil med dette perspektiv understøtte unges overgang til ungdomsuddannelse ved at:

- Skabe rum og mulighed for, at de unge oplever meningsfuld kobling mellem det digitale univers og det fysiske univers i deres fritid.
- Det pædagogiske arbejde støtter den enkelte unge i at få øje på, hvordan mestring i det digitale univers kan overføres til skole-/læringsperspektivet – bl.a. gennem fokus på de kreative og innovative muligheder inden for STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts & Mathematics).
- Gennem dialog, leg og oplysning at motivere de unge til at få øje på en transferværdi fra deres digitale fritidsinteresser og kompetencer ind i fremtidig ungdomsuddannelse og beskæftigelse.

UngiAarhus skaber værens- og læringsrettede miljøer med fokus på personlig og alsidig udvikling – for alle!

Disse handlingsforslag lægger vægt på, at UngiAarhus' sociale og interessebårne fællesskaber sikrer, at børn og unge ikke blot udvikler andre tekniske færdigheder end i skolen (fx praksisfaglighed), men også understøtter ikke-kognitive færdigheder som motivation, robusthed og vedholdenhed. I forlængelse af den præstationskultur og målorientering som mange unge oplever, ses et stort behov for at UngiAarhus fastholder et stærkt fritids- og ungdomspædagogisk perspektiv. Fokus er på børne- og ungemiljøer og fællesskaber, der er både "lærings- og værensrettede" og hvor fokus er på den personlige og alsidige udvikling med blik for det hele menneske. Et fagligt blik for børn og unges digitale fællesskaber er også af stor betydning.

Handlingsforslag

Beskrivelse af handlingsforslaget

UngiAarhus som alternativ læringsarena og pusterum i skoledagen

Det skal være muligt for børn og unge med behov at skifte læringsarena i løbet af en skoledag – klub eller ungdomsskole er et godt bud på en ny arena, hvor fokus kan være på andre mere indre styrede deltagelsesbaner. Dette skal ske gennem et udviklende samarbejde med skolerne, PPR og MSB og i tæt dialog med forældrene, hvor klubben eller ungdomsskolen kan være det "mellemrum" i løbet af skoledagen, hvor barnet eller den unge kan være i mindre grupper, hvor der enten laves praktisk arbejde eller gives plads til dialog. NEST-principperne kan med fordel benyttes.

Skærpelse af den pædagogiske praksis målrettet børn og unges digitale fællesskaber

Den digitale verden stiller fortsat nye krav til ungdomsskoleundervisningen og den fritidspædagogiske praksis. UngiAarhus vil derfor intensivere sit arbejde med dette vilkår i børn og unges liv ved systematisk ved at:

- Arbejde pædagogisk og didaktisk bevidst og i dialog med børn, unge og forældre om vigtigheden af at forstå sin egen rolle som medborger og god kammerat i den digitale verden.
- Arbejde pædagogisk med at skærpe de unges kritiske sans generelt f.eks. ved at motivere børn og unge til at være kritiske over for hinanden, men også over for, hvad de læser og bygger deres verdensopfattelse på.

Bydækkende forløb målrettet børn og unge med specifikke problemstillinger

I dag har UngiAarhus ikke et samlet tilbud målrettet børn og unge med konkrete problemstillinger. Det foreslås derfor, at der etableres bydækkende tilbud, som er ens på tværs af distrikterne og med afsæt i centrale udfordringer knyttet til målgruppen af børn og unge med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse i UngiAarhus-regi (f.eks. tilbud målrettet skolevægning).

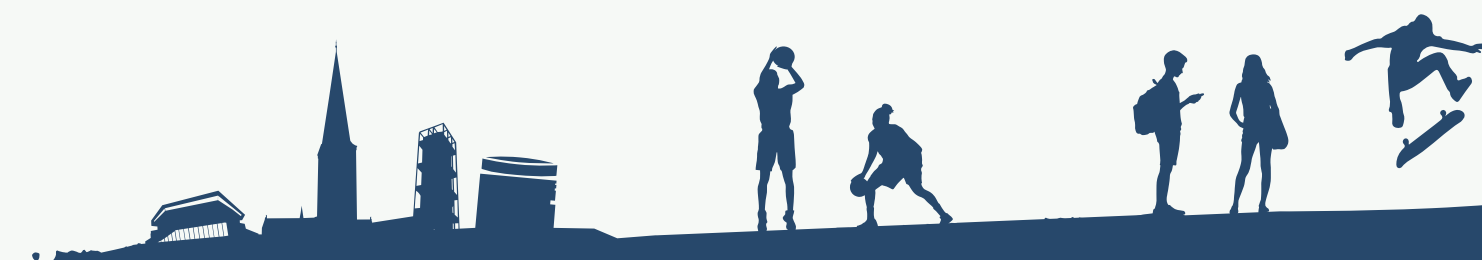
Igangsætning af proces for gentænkning/reformulering af formålsbeskrivelserne med de pædagogisk ledede legepladser

Med vedtagelsen af ny vision igangsættes en proces for gentænkning/reformulering af formålsbeskrivelserne for de pædagogisk ledede legepladser. I dette udviklingsarbejde kan eksempelvis designtænkning indarbejdes som en del af rammesætningen for de pædagogisk ledede legepladsers virke. Det skal ske i en inddragende proces med medarbejderne på området og de relevante faglige organisationer. Fokus vil både være på den faglige tilgang til arbejdet med børn og unge på legepladserne og på de ressourcemæssige rammer forstået som fysiske ting, der kan bruges til at bygge med, konstruere etc. Derudover bør der arbejdes med et nyt navn – ”pædagogisk ledet legeplads” er en utilstrækkelig betegnelse, idet de aktiviteter, der foregår i dag og kommer til at foregå fremadrettet, er langt mere alsidige og dynamisk.

Ressourcer til børn med støttebehov skal revitalisere miljøet og skabe deltagelsesbaner for den enkelte

UngiAarhus skal i langt højere grad end i dag benytte ressourcer målrettet børn med støttebehov til at revitalisere miljøet omkring det enkelte barn eller den enkelte unge i arbejdet med at skabe forbyggende deltagelsesbaner. Forslaget udmøntes med inddragelse af MSB og PPR.

UngiAarhus samarbejder med og indgår i partnerskaber, der understøtter og sikrer et helhedsorienteret blik på børn og unge

Disse handlingsforslag lægger vægt på, at Aarhus Kommune som helhed skal styrke arbejdet for at skabe forpligtende samarbejder på tværs – til gavn for det enkelte barn og den unge. UngiAarhus skal gå fra et fritidssyn til et helhedssyn, dette skal gøres ved at skabe stærke partnerskaber med PPR og MSB – hvor fritiden i langt højere grad er et naturligt element i arbejdet med børn og unge uanset baggrund, livssituation eller funktionsniveau, da fritidens fokus på positive deltagelsesbaner er forebyggende. Derudover skal der skabes tætte samarbejder med civilsamfund, lokalmiljøerne og ikke mindst forældrene.

Handlingsforslag	Beskrivelse af handlingsforslaget
Fritids- og ungdomsskoleområdet på tværs – med afsæt i partnerskabsaftaler	UngiAarhus kan som fritids- og ungdomsskoleområde skabe mere værdi for det enkelte barn og den unge i samarbejdet med andre. For at kunne tydeliggøre dette arbejde skal der skabes fælles rammer på tværs af UngiAarhus. Disse rammer skal bygge bro til civilsamfundet samt styrke forståelsen af den fælles opgave i lokalområdet. Dette arbejde skal kvalificeres ved at udvikle en bydækkende strategi for indgåelse af partnerskabsaftaler med plads til lokale tilpasninger for derved at understøtte de besluttede minimumskrav og ambitioner for det tværgående samarbejde om børn og unge.
Styrket samarbejde mellem UngiAarhus og PPR samt UngiAarhus og MSB – fritiden som en del af børns og unges liv	Med et fælles fokus om, at fritiden er en vigtig del af børns og unges liv, skal der udvikles og etableres tættere samarbejde og partnerskabsaftaler mellem UngiAarhus og MSB/PPR i forhold til arbejdet med børn og unge med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Dette både med blik for den faglige sparring om den daglige praksis og de enkelte børns behov. Der skal være fokus på et helhedsorienteret billede af det enkelte barn og unges liv.
Understøtte overgangen til ungdomsuddannelser til børn og unge med funktionsnedsættelse (mentorer)	UngiAarhus arbejder videre med en model for at understøtte unges overgang til ungdomsuddannelser. Medarbejderne i UngiAarhus kan f.eks. for den unge med funktionsnedsættelse give tillid og tryghed ind i det nye. Initiativet skal udvikles og konkretiseres i samarbejde med MSB.

Alle børn og unge skal have mulighed for at være en del af UngiAarhus og opleve værdien af fællesskaber med fritids- og ungdomspædagogikken som ramme

Disse forslag peger på, at den nuværende praksis omkring medlemskaber, kontingent og aktivitetsopgørelse begrænser børn og unges mulighed for at være en del af de (interesse)fællesskaber, læringsrum og deltagelsesbaner, som UngiAarhus tilbyder. Der peges her på en række konkrete håndtag, der kan forbedre børnenes og de unges mulighed for deltagelse.

Handlingsforslag

Beskrivelse af handlingsforslaget

Fleksible medlemskaber af ungdomsklubber – der sikrer flere muligheder for den enkelte

Praksis er i dag, at børn og unge er medlem af en konkret fritidsklub, ungdomsklub eller ungdomsskole. Med forslaget ønsker UngiAarhus at udvide de unges muligheder for at benytte flere lokationer og dermed gøre de unges engagement mere fleksibelt. Med fleksible medlemskaber kan de unge i højere grad på baggrund af interesser, dagsform, venskaber etc. vælge, hvilken klub eller aktivitet de ønsker at besøge den pågældende dag.

Et fleksibelt medlemskab kan eksempelvis være medlemskab inden for et lokaldistrikt (modellen vil skulle beskrives nærmere). Som en del af implementeringen skal forslaget udfoldes og konkretiseres i samarbejde med relevante parter.

Afdækning af de eksisterende fritidspædagogiske tilbud for de 18-25-årige

Praksis er i dag, at unges medlemskab af ungdomsklubben slutter ved det fyldte 18. år. Med forslaget ønsker UngiAarhus at understøtte unge, der har et særligt behov for det i deres i forhold til personlige og alsidige udvikling op til det 25. år. Dette kan både være i forbindelse med at sikre positive deltagelsesbaner for udsatte og sårbare unge og styrke deres overgang til ungdomsuddannelserne.

Med forslaget skal der i tæt samarbejde med MSB være fokus på en helhedsorienteret indsats med blik for fritiden som en afgørende faktor i forhold til, at de disse unge kan mestre deres liv. Der lægges med forslaget ikke op til en generel udvidelse af målgruppen for UngiAarhus. Men det afdækkes, hvilke muligheder der er inden for den eksisterende tilbudsvifte for de 18-25-årige, så denne aldersgruppe understøttes med specifikke tilbud.

Brobygningsforløb ind i UngiAarhus med mentorer for børn og unge med funktionsnedsættelse

I dag er en stor gruppe af børn og unge med fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse ikke en del af UngiAarhus – det vil UngiAarhus arbejde for ændre, da alle børn har brug for en aktiv og fællesskabende fri tid. Derfor skal UngiAarhus arbejde videre med at der etableres et brobygningsforløb for børn og unge med funktionsnedsættelse, der går i 4.-10. klasse, hvor en medarbejder fra UngiAarhus i samarbejde med MSB/PPR etablerer et forløb, så barnet eller den unge får en god og tryk opstart på fællesskabet i fritidsklubben, ungdomsklubben eller ungdomsskolen. Det er samtidig essentielt, at fritiden er en naturlig del og et fast punkt på de løbende drøftelser, der er mellem lærere, PPR, MSB og hjem for at sikre det helhedsorienterede blik på barnet og den unge.

Ny måde at opgøre og registrere aktiviteter i UngiAarhus

I dag er der en utilstrækkelig opgørelse af det samlede billede af, hvad UngiAarhus laver for børn og unge. Med en ny opgørelsesmetode skal det sikres, at den samlede deltagelse og beskrivelse af aktiviteter også i fritidsklubben, der foregår i bydækkende konstellationer, gennem samarbejde i lokalområdet, i ferieaktiviteter mv. bliver synlig og afspejler alle de deltagende og former for deltagelse, der er i spil i UngiAarhus' samlede virke med børn og unge.

Fokus på udvikling af de fritidspædagogiske tilbud uden for Aarhus C

Som en del af arbejdet med den fritidspædagogiske vision for UngiAarhus følges der op på, hvordan Oplandsudvalgets anbefalinger tænkes ind i arbejdet med udmøntningen af den fritidspædagogiske vision for UngiAarhus.

